

EUROOPA KOHTU OTSUS

3. juuli 1986*

(Eelarvemenetlus: Euroopa Parlamendi õigus suurendada mittekohustuslikke kulusid)

[...]

Kohtuasjas 34/86,

Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindajad: õigusnõunikud D. Gordon-Smith ja F. van Craeynest, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o Euroopa Investeerimispanka õigustalituse direktor J. Kaser, Plateau de Kirchberg,

hageja,

keda toetavad:

Saksamaa Liitvabariik, esindaja: *Ministerialrat* M. Seidel, majandusministeerium, Bonn,

Prantsuse Vabariik, esindaja: välisministeeriumi õigustalituse direktor G. Guillaume,

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: *Principal Assistant Treasury Solicitor* F. Jacobs, *QC*,

menetluse astujad,

versus

Euroopa Parlament, esindaja: jurist F. Pasetti-Bombardella, keda abistab J. Lever, *QC*, London, ja *avocat* Maître Lyon-Caen, Pariis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: parlamendi peasekretariaat, Plateau de Kirchberg,

kostja,

mille esemeks on Euroopa ühenduste 1986. eelarveaasta üldeelarve õiguspärasuse tühistamise hagi,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president Lord Mackenzie Stuart, kodade esimehed T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann ja R. Joliet, kohtunikud G. Bosco, O. Due, Y. Galmot,

---

* Kohtumenetluse keel: inglise.

C. Kakouris, T. F. O'Higgins, F. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias,

kohtujurist: G. F. Mancini,
kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Euroopa Ühenduste Nõukogu algatas 11. veebruaril 1986 kohtukantsseleisse esitatud hagiavaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 173 ning EURATOMi asutamislepingu artikli 146 kohaselt Euroopa Parlamendi vastu hagi, et tühistada osaliselt või täielikult Euroopa Ühenduste 1986. eelarveaasta eelarve (EÜT L 358) ning 18. detsembri 1985. aasta akt, millega Euroopa Parlamendi president kuulutas selle eelarve lõplikult vastuvõetuks.
2. Nõukogu, samuti Saksa, Prantsuse ja Ühendkuningriigi valitsus, kes on tema järelduste toetamiseks käesoleva kohtuasja puhul menetlusse astunud, kaebavad eelkõige, et Euroopa Parlament suurendas eelarveprojekti teisel lugemisel 12. detsembril 1985 hääletatud muudatuste tulemusel teatavaid eelarveassigneeringuid, rikkudes asutamislepinguid ja eelkõige EMÜ asutamislepingu artikli 203 lõiget 9 ning EURATOMi ja ESTÜ asutamislepingute vastavaid sätteid. Nad väidavad, et need suurendamised toovad kaasa 1986. aasta eelarve mittekohustuslike kulude kasvu võrreldes samade kuludega 1985. eelarveaastal, ületades kooskõlas artikli 203 lõikega 9 kehtestatud kasvu piirmäära.
3. Euroopa Parlamendi peamine väide on see, et hagiavaldus on vastuvõetamatu. Selle asemel väidab ta, et ta on järginud EMÜ asutamislepingu artikli 203 lõike 9 sätteid ja mõtet. See on nõukogu, kes ei ole järginud asutamislepingute sätteid, eelkõige EMÜ asutamislepingu artikli 199 sätteid, esitades parlamendile eelarveprojekti ning pärast parlamendi esimest lugemist muudetud projekti, mille vastuvõtmine oleks muutnud ühenduste jaoks nende kohustuste täitmise võimatuks.

Vastuvõetavus

4. Parlament eitab esiteks, et nõukogu võib tugineda EMÜ asutamislepingu artiklile 173, et taotleda eelarve tühistamist Euroopa Parlamendi aktina. Selle institutsiooni sõnul ei ole artikliga 173 nähtud ette Euroopa Parlamendi aktide õiguspärasuse läbivaatamine selles küsimuses rohkem, kui sellega lubatakse parlamendil vaidlustada Euroopa Kohtus ühenduste nõukogu ja komisjoni aktide õiguspärasust.
5. Ent tuleb rõhutada, et Euroopa Kohus on oma 23. aprilli 1986. aasta otsuses (kohtuasi 294/83: Parti écologiste „Les Verts“, EKL 1986, lk 1339) juba sedastanud, et EMÜ asutamislepingu artikli 173 kohaselt võib Euroopa

Parlamendi aktide vastu, mille eesmärk on tekitada kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi, algatada tühistamishagi tingimusel, et muud selles artiklis sätestatud tingimused on täidetud.

6. Seoses sellega tuleb märkida, et ühenduste üldeelarve on vahend, milles on sätestatud ja eelnevalt lubatud iga aasta eeldatavad tulud ja kulud. EMÜ asutamislepingu artikli 199 teise lõigu kohaselt peavad tulud ja kulud olema tasakaalus. Komisjoni ülesanne on täita artikli 205 kohaselt eelarvet määratud assigneeringute piires, kusjuures eelarvesse sisestatud tulud määravad kindlaks liikmesriikide poolt ühenduste omavahenditesse kantava käibemaksu taseme. Sellest järeldub, et kui parlamendi president on kuulutanud artikli 203 lõike 7 kohaselt eelarve vastuvõetuks, kuulub eelarve aktide hulka, mis võivad tekitada kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi.
7. Parlament jätkab väitega, et mingil juhul ei saa seda, kui president on EMÜ asutamislepingu artikli 203 lõike 7 kohaselt kuulutanud eelarve lõplikult vastuvõetuks, pidada aktiks, mida võib vaidlustada. Parlamendi president ei sekku enne, kui eelarvemenetlus on lõpetatud, ning ta ei saa menetluse tulemusele mingit mõju avaldada. Kui pidada vaidlustatavaks aktiks seda, kui parlamendi president kuulutab eelarve vastuvõetuks, tekitaks see neil asjaoludel lisaks kahele eelarvepädevale institutsioonile, s.o nõukogule ja parlamendile, kolmanda sõltumatu haru.
8. See argument tuleb samuti tagasi lükata. Parlamendi president on see, kes ametlikult kuulutab, et eelarvemenetlus on eelarve lõpliku vastuvõtmisega lõpetatud, ning muudab seega eelarve institutsioonide ja liikmesriikide jaoks kohustuslikuks. Seda ülesannet täites sekkub parlamendi president eraldi objektiivse õigusaktiga sellise menetluse lõpetamisse, mida iseloomustab eri institutsioonide ühismeede. Ta võtab selle akti vastu mitte eraldi asutusena, mida ei ole asutamislepinguga ette nähtud, vaid enda kui Euroopa Parlamendi organi pädevuse piires.
9. Lisaks kinnitab parlament, et teisel lugemisel toimunud parlamendi arutelu nõukogu muudetud projekti üle ei ole küsimus, mille suhtes saab algatada tühistamishagi.
10. Seda argumenti arendades selgitab parlament, et eelarvemenetluse puhul täiendavad nõukogu ja parlamendi ülesanded üksteist ning nende kahe institutsiooni ühismeetme tulemuseks on eelarve kehtestamine, mis on kombineeritud akt, mis ei ole samaväärne ühenduse institutsioonide ühegi muu aktiga. Seepärast on mõeldamatu, et sellise akti tühistamine, kui see peaks toimuma, oleks seotud aruteluga üksnes ühes kahest asjaomasest institutsioonist. Seoses sellega rõhutab parlament, et vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 176 nõutakse „institutsioonidelt, kelle õigusakt on kuulutatud tühiseks,“ Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. Kuna ühenduse eelarve on kahe institutsiooni koostatud, ei kohaldata seda sätet eelarve suhtes. Seepärast tuleb teha järeldus, et eelarvet ei ole tühistamishagi abil võimalik kontrollida.

11. Vastusena sellele argumendile kinnitab nõukogu, et kuni 1975. eelarveaastani kuulus eelarve igal juhul EMÜ asutamislepingu artiklis 173 sätestatud kontrollimisele, kuna eelarve võeti vastu nõukogu aktiga, mis tekitas õiguslikke tagajärgi. On kujuteldamatu, et eelarveküsimustega seotud asutamislepingute muudatuste autorid kavatsesid selles valdkonnas parlamendi rolli laiendades eemaldada eelarve aktide hulgast, mida kontrollib Euroopa Kohus. See kontroll on ka vajalik lisand institutsioonide kohustusele tegutseda neile antud volituste piires.
12. Tuleb märkida, et EMÜ asutamislepingu artikli 203 lõike 10 kohaselt peab iga institutsioon kasutama talle seoses eelarvega antud volitusi, järgides nõuetekohaselt asutamislepingu sätteid. Kui ei ole võimalik lasta Euroopa Kohtul kontrollida eelarvepädevate institutsioonide akte, saaksid need institutsioonid mõjutada liikmesriikide või teiste institutsioonide volitusi või ületada neile nimetatud volitustega seatud piire. Asutamisleping ei sisalda ka sätteid, mis välistaksid eelarvet käsitlevate aktide suhtes tühistamishagi algatamise.
13. Vaidlustatud aktide seotus eelarvega ei muuda seega hagiavaldust vastuvõetamatuks. Parlamendi märkusi tühistamise korral võetavate meetmete kohta arutatakse pärast kohtuasja põhiküsimuse arutamist.
14. Eespool nimetatud kaalutlustest tuleneb, et hagiavalduse vastuvõetavuse vastu esitatud väited tuleb tervikuna tagasi lükata.

Põhiküsimus

15. Esiteks on asjakohane vaadata läbi need EMÜ asutamislepingu artikli 203 sätted, mis on pooltevahelise arutelu keskmes, ning kõnealuste sätete kohaldamine 1986. eelarveaasta eelarve kehtestamisel järgitud menetluse jooksul. Selle artikli lõikega 9 reguleeritakse nimetatud menetlust niivõrd, kuivõrd see on seotud niinimetatud mittekohustuslike kulude kindlaksmääramisega, see tähendab kuludega, mis ei tulene tingimata asutamislepingust ning sellega kooskõlas vastuvõetud aktidest.
16. Artikli 203 lõike 4 teisest lõigust, lõike 5 punktist a ja lõikest 6 on selge, et parlamendil on õigus teha eelarvesse mittekohustuslike kulude puhul parandusi ning nõukogul on õigus kõiki sel viisil tehtud parandusi muuta, ent parlamendil on nõukogu poolt muudetud eelarveprojekti teise lugemise jooksul õigus parandada nõukogu poolt tema parandustes tehtud muudatusi või need tagasi lükata. Teisest küljest ei ole parlamendil teisel lugemisel kohustuslike kulude puhul enam õigust vaidlustada nõukogu otsust parlamendi poolt esimesel lugemisel tehtud muudatuste ettepanekute kohta.
17. Ent artikli 203 lõikes 9 on sätestatud mittekohustuslike kulude kasvu piirmäär seoses eelmise eelarveaasta eelarves esinenud sama tüüpi kuludega. Seda piirmäära nimetatakse kasvu piirmääraks, millest ühenduse institutsioonid peavad lõike 9 kolmanda lõigu kohaselt eelarvemenetluse jooksul kinni pidama.

18. Vastavalt lõike 9 teisele lõigule kehtestab komisjon igal aastal kolme objektiivse teguri põhjal piirmäära, need tegurid on rahvamajanduse kogutoodangu mahu arengutendents, liikmesriikide eelarvete keskmine varieerumine ning elukalliduse arengutendents. Kui eelarvemenetluse jooksul leiab parlament, nõukogu või komisjon, et kõnealust määra on ühenduse tegevuse seisukohast vaja suurendada, võib uue määra kehtestada kooskõlas lõike 9 viienda lõiguga nõukogu ja parlamendi kokkuleppel.
19. 1986. eelarveaastaks on komisjon sedastanud kasvu piirmäära 7,1%, olles konsulteerinud majanduspoliitika komiteega. Kui komisjon esitas esialgse eelarveprojekti, sedastas ta, et ta oli seadnud endale eesmärgi hoida mittekohustuslike kulude jaoks vajalike maksete assigneeringute kasv 7,1%lise määra piires. Ta lisas siiski, et selle põhimõtte puhul on vaja teha teatavaid erandeid.
20. Seoses sellega rõhutas komisjon esialgse eelarveprojekti üldises poliitilises sissejuhatuses eelkõige asjaolu, et alates 1978. aastast on kulukohustuste assigneeringute maht kasvanud oluliselt kiiremini kui maksete assigneeringute maht. See tähendab, et kuna tegevused, millega need olid seotud, jagunesid teatava ajavahemiku peale, kasvasid pidevalt nende kohustuste täitmiseks vajalikud finantsnõudmised. Alates 1978. aastast oli kogunenud ligikaudu 10 300 miljonit eküüd, millest 8200 miljonit eküüd oli ette nähtud kolme struktuurifondi, s.o sotsiaalfondi, regionaalfondi ja EAGGF arendusrahastu jaoks. Selleks, et kaasata kõnealused nn endised kulud ning tagada, et need on rahaliselt kaetud, leidis komisjon, et maksete assigneeringute kasv peab ületama 7,1% määra ulatuses, mis on vajalik kõnealuste kulukohustuste katmiseks aastal 1986.
21. Eelarveprojekti vastuvõtmisel selle esimesel lugemisel kehtestas nõukogu kulukohustuste assigneeringute kasvu ja maksete assigneeringute kasvu, mis olid 7,1%lise piirmäära piires. Vastavalt nõukogu arvutustele oli eelarveprojekti kohaselt kulukohustuste assigneeringute kasv 578,1 miljonit eküüd (s.o 7,05%) ning maksete assigneeringute kasv 430 miljonit eküüd (s.o 7,04%).
22. Eelarveprojektile lisatud märkustes sedastas nõukogu, et ta on „valmis vaatama eelarveprojekti teisel lugemisel uuesti üle Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi puhul sisestatud assigneeringud ning tagama sel juhul, et kahe uue liikmesriigiga toimuvatest ühinemisläbirääkimistest tulenevate kulukohustuste täitmiseks vajalikud summad tehakse asjaomastele riikidele kättesaadavaks“. Samuti sedastas ta, et ta on veendunud, et „see on keeruline küsimus, mille eelarvepädevad institutsioonid peavad lahendama koos, ning mis tahes lahendus tuleb jaotada mitme eelarveaasta peale“.
23. Lõike 9 neljandas lõigus on sätestatud, et kui kasvu määr nõukogu poolt heakskiidetud eelarveprojekti moodustab piirmäärast rohkem kui poole, võib parlament oma parandamisõigust kasutades suurendada mittekohustuslike kulude kogumahtu veel kuni poole piirmäära võrra. Käesoleval juhul on nõukogu selleks parlamendil oleva tegutsemisvaru määraks arvutanud 291,1 miljonit eküüd kulukohustuste puhul ning 216,65 miljonit eküüd maksete puhul.

24. Tuleb märkida, et nõukogu näitajad ei ole arvatud 1985. aasta vastuvõetud ja avaldatud eelarvest tulenevate näitajate põhjal, vaid parandatud baasile viidates, kuna parlament võttis 1985. aasta eelarvele eelnenud eelarvemenetluse ajal vastu teatavad muudatused, mille suhtes on nõukogu esitanud reservatsioonid ja vastuväited. Ent kuna 1985. aasta eelarve suhtes ei ole õigel ajal hagi esitatud, ei või nõukogu käesoleva, 1986. aasta eelarvega seotud menetluse jooksul kehtestada mittekohustuslike kulude kasvu baasi parandust, väites, et teatavad eelmise eelarvemenetluse jooksul vastuvõetud muudatused ei ole nõuetekohased. Nendest muudatustest tulenev kulude kasv on osa „jooksva aasta“ kuludest, mis moodustavad lõike 9 esimese lõigu kohaselt kasvu piirmäära kohaldamisel arvutamisaasi. Kui nõukogu poolt baasi tehtud parandust ei arvestata, oli parlamendi tegutsemisvaru 294 miljonit eküüd kulukohustuste assigneeringute puhul ning 217 miljonit eküüd maksete assigneeringute puhul.
25. On üldteada, et parlamendi poolt esimesel lugemisel vastuvõetud muudatused põhjustasid mittekohustuslike kulude kogukasvu, mis oli tuntavalt üle eespool nimetatud tegutsemisvaru. Vastavalt nõukogu ja parlamendi kasutatud arvutusmeetodi erinevusele oli see kasv igal juhul seoses nõukogu poolt vastuvõetud eelarveprojektiga üle 1700 miljoni eküü nii kulukohustuste assigneeringute kui ka maksete assigneeringute puhul.
26. Parlamendi aruteludest on selge, et kasvu eesmärk oli eelkõige anda osaliselt panus nn endiste kulude kaasamiseks, nagu komisjon oli teinud ettepaneku oma esialgses eelarveprojektis, ning kolme struktuurifondi tugevdamiseks, et need saaksid lahendada probleeme, mis tulenevad Hispaania ja Portugali ühinemisest ühendusega 1. jaanuaril 1986. Parlament on oma üldeelarveprojekti käsitlevas 14. novembri 1985. aasta resolutsioonis pärast uute liikmesriikide suhtes võetud poliitiliste ja õiguslike kohustuste meenutamist kinnitanud, et komisjoni hinnangul vajalike näitajate põhjal tuleb ennistada „summad, mis on vajalikud seoses laienemisega ning suurema osa juba varasematel aastatel hääletatud kulukohustustest tulenevate maksetega“, kuna need kaks kululiiki on lahutamatu seotud.
27. Eelarve teisel lugemisel otsustas nõukogu suurendada mittekohustuslike kulusid seoses eelarveprojektis vastuvõetud summadega 1199 miljoni eküü võrra kulukohustuste assigneeringute puhul ning 1251 miljoni eküü võrra maksete assigneeringute puhul. Need summad vastasid nõukogu arvatud 1985. aasta parandatud baasi põhjal kehtestatud kasvumääradele, s.o 14,63% kulukohustuste assigneeringute puhul ning 20,5% maksete assigneeringute puhul. Parlamendi presidendile adresseeritud 29. novembri 1985. aasta kirjas selgitas nõukogu viisi, mille põhjal ta oli otsustanud parlamendi poolt esimesel lugemisel vastuvõetud muudatused, ning kinnitas, et nõukogu oli „seetõttu“ nõustunud tegema assambleele ettepaneku, et 1986. aastaks tuleks mittekohustuslike kulude puhul kehtestada uued määrad seoses kulukohustuste assigneeringutega (14,63%) ja maksete assigneeringutega (20,5%).
28. Alustades arutelusid eelarve teise lugemise üle, teatas parlament, et ta peab nõukogu vastuvõetud muudatusi liiga tagasihoidlikeks ning et ta ei ole valmis nõustuma ei nõukogu poolt teisel lugemisel vastuvõetud summadega ega kasvu

piirmäära muudetud näitajatega. Arutelusid iseloomustas soov kehtestada selline eelarve, milles on võetud piisavalt arvesse laienemisega seotud kulusid ning nn endisi kulusid.

29. Nõukogu otsustas oma 1052. istungjärgul 11. ja 12. detsembril 1985 Strasbourgis sõnastada kompromissettepaneku, mida ta nimetas viimaseks pakkumiseks. Sel puhul kuulutas nõukogu, et ta on valmis kiitma heaks teisel lugemisel vastuvõetud summade uue kasvu, s.o 195,7 miljonit eküüd kulukohustuste assigneeringutena ja 241,8 miljonit eküüd maksete assigneeringutena. Samuti tegi ta ettepaneku suurendada kasvu piirmäära 17,02%ni kulukohustuste assigneeringute puhul ja 24,46%ni maksete assigneeringute puhul. Nõukogu volitas oma eesistujat esitama need ettepanekud parlamendile, ent sedastas, et need võetakse tagasi, kui parlament nendega ei nõustu.
30. Kuna parlament ei kiitnud neid kompromissettepanekuid heaks, võttis nõukogu eesistuja need ametlikult tagasi. Parlament võttis teisest küljest vastu muudatused, mille järel suurenesid kulukohustused seoses nõukogu muudetud projektis vastuvõetud summadega 401,7 miljoni eküüni kulukohustuste assigneeringute puhul ja 563,3 miljoni eküüni maksete assigneeringute puhul. Mittekohustuslike kulude assigneeringuid kokku suurendati seega 9801,9 miljoni eküüni kulukohustuste assigneeringute puhul ja 7917,7 miljoni eküüni maksete assigneeringute puhul. 18. detsembril 1985 kuulutas parlamendi president eelarvemenetluse lõppenuks ning selle tulemusena võeti 1986. eelarveaasta üldeelarve lõplikult vastu samal kujul, nagu parlament oli selle teisel lugemisel heaks kiitnud.
31. Eespool nimetatud näitajad kinnitavad, et eelarve teise lugemise järel parlamendi poolt oli mittekohustuslike kulude kasv 18,17% (kulukohustused) ning 29,1% (maksed) võrreldes 1985. aasta vastuvõetud eelarvega. Need näitajad on vastavalt 19,53% ja 29,73% võrreldes nõukogu arvutatud 1985. aasta parandatud baasiga.
32. Selle lühikese arvestuse põhjal on võimalik tuvastada kolm asjaolu seoses kasvu piirmäära käsitlevate sätete kohaldamisega:
  - a) komisjon, nõukogu ja parlament olid kõik samal arvamusel seoses sellega, et komisjoni kehtestatud kasvu piirmäär ei ole piisav selleks, et ühendus saaks 1986. eelarveaastal nõuetekohaselt toimida;
  - b) nõukogu ja parlament ei jõudnud kokkuleppele kasvu uue piirmäära suhtes, kuigi seisukohad, mille kumbki institutsioon lõpuks vastu võttis, olid üksteisele suhteliselt lähedased;
  - c) kulukohustused, mille parlament võttis vastu teisel lugemisel ja mis ratifitseeriti parlamendi presidendi poolt 18. detsembril 1985 vastu võetud eelarvega, ületavad komisjoni kehtestatud kasvu piirmäära ning nõukogu soovitatud parandatud määrad.

33. Nõukogu on vaidlustanud eespool punktis b tehtud järelduse, väites, et ületades nõukogu poolt teisel lugemisel soovitatud kasvu, on parlament kiitnud heaks nõukogu kehtestatud piirmäära näitajad. Parlament on siiski leidnud, et sellise seisukoha puhul kiidetaks heaks uus määr, mis oleks nõukogu poolt ühepoolselt kehtestatud, kusjuures asutamislepinguga nõutakse nõukogu ja parlamendi kokkulepet. Ta on ka sedastanud, et tal ei ole mitte ainult võimalus kiita heaks või lükata tagasi nõukogu soovitatud uus määr, vaid ta võib asutamislepingu artikli 203 lõike 8 kohaselt igal ajal lükata tagasi ka kogu eelarveprojekti.
34. Seoses sellega tuleks märkida, et kuigi asutamislepingus on sätestatud, et piirmäära peab kehtestama komisjon objektiivsete tegurite põhjal, ei ole sätestatud selle määra muutmise kriteeriumi. Artikli 203 lõike 9 viienda lõigu kohaselt piisab sellest, kui nõukogu ja parlament jõuavad kokkuleppele. Pidades silmas sellise kokkuleppe olulisust, mis annab kahele kooskõlastatult tegutsevale institutsioonile õiguse suurendada mittekohustuslike kulude puhul assigneeringuid üle komisjoni kehtestatud määra, ei saa selle kokkuleppe olemasolu eeldada ühe institutsiooni eeldatava kavatsuse põhjal.
35. Eespool punktis c tehtud järelduse on parlament vaidlustanud. See institutsioon väidab, et 1986. eelarveaasta mittekohustuslike kulude puhul seoses laienemisega ning nn endiste kulude kaasamisega ei olnud 1985. eelarveaastal samalaadseid kulusid. Neid kulusid ei saanud seepärast katta artikli 203 lõikes 9 sätestatud korras ning need seisnesid kasvu piirmäära kohaldamises jooksva eelarveaasta mittekohustuslike kulude suhtes.
36. Seda argumenti ei saa heaks kiita. Lõike 9 esimeses lõigus on sätestatud, et „jooksva aasta sama tüüpi kulude suhtes“ kehtestatakse igal aastal kasvu piirmäär „muude kulude suhtes peale nende, mis vahetult tulenevad käesolevast lepingust või kooskõlas sellega vastuvõetud aktidest“. Väljend „sama tüüpi kulud“ saab viidata üksnes selles lauses nimetatud kuludele, s.o mittekohustuslikele kuludele. Sellest järeldub, et asutamislepingus ei tunnistata mittekohustuslike kulusid, mille kasv ei kuulu kasvu piirmäära kohaldamisalasse.
37. Enda kaitseks süüdistab parlament nõukogu, väites, et see on käitunud õigusvastaselt, esitades mittetäieliku eelarveprojekti, eelkõige põhjusel, et see ei hõlmanud assigneeringuid, mis on vajalikud laienemiseks ja nn endiste kulude kaasamiseks. Nõukogu on seega rikkunud täieliku ja autentse eelarve koostamise üldpõhimõtet. Parlament väidab, et see teguviis sundis teda eelarve valmis tegema ning vähendas seega tema volitusi.
38. Olenemata sellest, milline võib olla selle argumenti mõju kasvu piirmäära ületamisele parlamendi vastuvõetud muudatuste kohaselt, piisab, kui sellega seoses märgitakse, et ühenduste eelarve jaoks teatavate olukordade (uute liikmesriikide lisandumine või nn endiste kulude kaasamine) poolt tekitatud vajaduste kindlaksmääramine ei kuulu mitte Euroopa Kohtu pädevusse, vaid nõukogu ja parlamendi pädevusse nende koostöös.

39. Seepärast tuleb sedastada, et parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta akt, millega ta kuulutas 1986. aasta eelarve lõplikult vastuvõetuks, koostati ajal, mil eelarvemenetlus ei olnud kahe asjaomase institutsiooni kokkuleppe puudumise tõttu kasvu piirmäärana vastuvõetavate näitajate suhtes veel lõpetatud. Akt on seetõttu seoses õigusvastasusega tühistatud.

Kõnealuse õigusvastasuse põhjal tehtavad järeldused

40. Nõukogu taotleb 1986. aasta eelarve tühistamist, kuna kulukohustuste assigneeringud ja maksete assigneeringud seoses mittekohustuslike kuludega ületavad uusi kasvumäärasid, mille kohta on nõukogu teinud 29. novembri 1985. aasta kirjaga parlamendi presidendile ettepaneku. Samuti nõuab ta, et Euroopa Kohus otsustaks, et eelarve lõplikult vastuvõetuks kuulutamine parlamendi presidendi poolt 18. detsembril 1985 rikub asutamislepinguid, eelkõige EMÜ asutamislepingu artikli 203 lõikeid 7 ja 9 ning EURATOMi ja ESTÜ asutamislepingute vastavaid sätteid. Teise võimalusena nõuab nõukogu, et Euroopa Kohus tühistaks 1986. aasta eelarve tervikuna ning seega parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta akti ning sedastaks sel juhul, milliseid eelarve mõjusid tuleb pidada lõplikuks.
41. Parlament palub Euroopa Kohtul juhul, kui see leiab, et hagiavaldus on põhjendatud, otsustada, et tühistamine peaks olema seotud terve eelarvega, et see hõlmaks kogu eelarvemenetluse, mille parlamendi arvates on nõukogu õigusvastane teguviis *ab initio* kehtetuks muutnud. Parlament rõhutab, et osaline tühistamine oleks vastuolus eelarve kui tervikakti laadiga ning et lisaks sellele võimaldaks see jätta teisel lugemisel nõukogu poolt muudetud eelarve kehtima, mis oleks vastuolus artikli 203 lõikega 9.
42. Esiteks tuleb silmas pidada, et kuigi Euroopa Kohus on kohustatud tagama, et eelarvepädevad institutsioonid tegutseksid oma volituste piires, ei või ta sekkuda nõukogu ja parlamendi vahelistesse sellistesse läbirääkimistesse, mille tulemusel tuleb neid piire nõuetekohaselt järgides võtta vastu ühenduste üldeelarve. Seepärast tuleb lükata tagasi nõukogu peamine nõue eelarve osalise tühistamise kohta, mis tooks kaasa selle dokumendi nõukogu poolt parlamendile 29. novembril 1985 tehtud ettepanekust tuleneva versiooni jõustumise.
43. Seejärel tuleb märkida, et parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta aktiga seonduvad rikkumised tulenevad asjaolust, et ta kinnitas artikli 203 lõike 7 kohaselt, et eelarve on lõplikult vastu võetud, kusjuures lõplikku vastuvõtmist ei olnud veel toimunud, kuna kaks institutsiooni ei olnud veel jõudnud kokkuleppele kasvu uue piirmäära suhtes.
44. Vaadates tagasi olukorrale ajal, mil parlamendis oli käsil eelarve teine lugemine, jääb Euroopa Kohtule mulje, et nende kahe institutsiooni asjaomased seisukohad oleksid vaevalt saanud tõsiselt takistada võimalust jõuda kokkuleppele. Parlamendi kehtestatud mittekohustuslike kulude kasvu määr oli 18,17% kulukohustuste assigneeringute puhul ning 29,1% maksete assigneeringute puhul, kusjuures nõukogu viimastest ettepanekutest – kompromissettepanekud, mis hiljem n-ö tagasi võeti – tulenevad määrad olid vastavalt 17,02% ja 24,46%.

45. Euroopa Kohus ei pea arutama, millises ulatuses takistas nõukogu või parlamendi seisukoht kogu eelarveläbirääkimiste jooksul neil kokkuleppele jõudmast. Ta peab piirduma seisukohaga, et kuna peamine kokkulepe puudus, ei saanud parlamendi president õiguspäraselt kuulutada eelarvet lõplikult vastuvõetuks. See kuulutamine tuleb seepärast tühistada.
46. Parlamendi presidendi akti tühistamise mõjul muutub 1986. aasta eelarve kehtetuks. Seepärast ei ole vaja teha otsust seoses nõukogu nõudega tühistada eelarve tervikuna.
47. Nõukogu ja parlamendi ülesanne on võtta meetmeid, mis on vajalikud käesoleva kohtuotsuse täitmiseks, ning lõpetada eelarvemenetlus siis, kui parlament on suurendanud teisel lugemisel assigneeringuid mittekohustuslike kulude puhul üle komisjoni kehtestatud kasvu piirmäära ning kui ta ei ole jõudnud nõukoguga uue määra suhtes kokkuleppele.
48. 1986. aasta eelarve kuulutatakse õigusvastaseks ajal, mil suurem osa 1986. eelarveaastast on juba läbi. Neil asjaoludel õigustavad vajadus tagada Euroopa avaliku teenistuse järjepidevus ning samuti olulised õiguskindlusega seotud põhjused, mida võib võrrelda teatavate määruste tühistamise korral kohaldatavatega, asjaolu, et Euroopa Kohus kasutab volitusi, mis on talle selgelt antud EMÜ asutamislepingu artikli 174 teise lõiguga määruse tühistamise korral, ning seda, kui kohus sedastab 1986. aasta eelarve mõju, mida tuleb pidada lõplikuks. Käesoleva kohtuasja asjaoludel tuleb sedastada, et parlamendi presidendi akti tühistamine ei või muuta küsitavaks 1986. aasta eelarve täitmisel kuni käesoleva kohtuotsuse väljaandmise kuupäevani tehtud maksete ja võetud kohustuste õiguspärasust.
49. Nõukogu on käesoleva menetluse jooksul esitanud ka nõude, mis ei ole seotud mitte kasvu piirmäära kohaldamisega, vaid sellega, et parlament kaasas teisel lugemisel teatavatele eelarveridadele sisestatud summad, mis on seotud kuludega, mis nõukogu arvates on kohustuslikud.
50. Pärast parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta akti tühistamist on see nõue muutunud liigseks. Samuti tuleks märkida, et probleemid seoses mittekohustuslike kulude piiramisega vastavalt kohustuslikele kuludele kuuluvad institutsioonidevahelise lepitamismenetluse alla, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 30. juuni 1982. aasta ühisdeklaratsiooniga (EÜT C 194), ning et neid on võimalik lahendada selles kontekstis.
51. Selle tulemusena on seepärast vaja:
  - i) tunnistada kehtetuks parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta akt, millega ta kuulutas 1986. aasta eelarve lõplikult vastuvõetuks („Euroopa ühenduste üldelarve lõplik vastuvõtmine 1986. eelarveaastaks“);
  - ii) sedastada, et kõnealune tühistamine ei või muuta küsitavaks Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud 1986. aasta eelarve täitmisel enne käesoleva kohtuotsuse väljaandmise kuupäeva tehtud maksete ja võetud kohustuste kehtivust;

iii) jätta ülejäänud osa hagist rahuldamata.

Kohtukulud

52. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Ent selle artikli lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus teha pooltele ettekirjutuse kanda oma kohtukulud ise, kui mõlemad pooled mõnes küsimuses võidavad ja mõnes kaotavad. Kuna esialgsed pooled on teatavate väidete puhul kaotanud, jäetakse nende kohtukulud nende enda kanda. Menetlusse astujad kannavad enda kulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

- 1. Tunnistada kehtetuks Euroopa Parlamendi presidendi 18. detsembri 1985. aasta akt, millega ta kuulutas 1986. aasta eelarve lõplikult vastuvõetuks („Euroopa ühenduste üldeelarve lõplik vastuvõtmine 1986. eelarveaastaks“).**
- 2. Sedastada, et Euroopa Parlamendi presidendi eespool nimetatud 18. detsembri 1985. aasta akti tühistamine ei või muuta küsitavaks Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud 1986. aasta eelarve täitmisel enne käesoleva kohtuotsuse väljaandmise kuupäeva tehtud maksete ja võetud kohustuste kehtivust.**
- 3. Jätta ülejäänud osa hagist rahuldamata.**
- 4. Jätta poolte, sealhulgas menetlusse astujate kulud nende enda kanda.**

Mackenzie   Stuart   Koopmans   Everling   Bahlmann   Joliet

Bosco   Due   Galmot   Kakouris

*O'Higgins   Schockweiler   Moitinho de Almeida   Rodriguez
Iglesias*

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. juulil 1986 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart